

Vi inspekterar första linjens chefer inom vård och omsorg

För bättre organisatoriska arbetsmiljöförhållanden

- Målet är att det ska finnas rutiner för att följa upp hög arbetsbelastning för första linjens chefer inom vård och omsorg.
- Arbetsbelastningen ska vara hälsosam, krav och resurser i balans.
- Första linjens chefer ska få stöd i sitt ledarskap av arbetsgivaren.
- Under de kommande tre åren ska arbetsbelastningen i Sverige inspekteras.

Arbetsmiljöverket kommer att inspektera första linjens chefer inom vård och omsorg. Avsikten är att förebygga ohälsa på grund av onödigt påfrestande organisatoriska arbetsmiljöförhållanden.

Fokus för inspektionen är chefernas arbetsmiljöförhållanden, arbetsbelastning och tillgång till stödfunktioner i organisationen.

Arbetsmiljöverket ser fortsatt stora problem med vårdplatssituationen inom sjukvården, vilket medför hög arbetsbelastning med frustration och försämrade arbetsutrymmen.

Risker av många olika slag

De signaler vi får till oss från både skyddsombud och arbetsgivarrepresentanter är att arbetsbelastningen är hög och att det ofta är otydligt vem som äger mandat att fatta beslut om åtgärder som påverkar arbetsmiljön.

Vi vet att arbetsmiljöriskerna är av många olika slag. Det kan t ex röra sig om hög arbetsbelastning, bemanningssituationen, krångliga IT-system, bristande stödfunktioner, hot och våld, kränkningar, belastningsergonomi och smittorisker.

Hög arbetsbelastning och för stora ansvarsområden

Från både hälso- och sjukvård samt omsorg kommer indikationer på att första linjens chefer har en hög arbetsbelastning med ansvar för många medarbetare samt stora ansvarsområden med utökade arbetsuppgifter.

Cheferna uppger ofta att de får lösa arbetsmiljöproblem inom budgetramen och att de många gånger saknar administrativa stödfunktioner i sitt arbete.

Saknas skyddsombud i verksamheterna har cheferna inte heller någon att samverka arbetsmiljöfrågorna med på arbetsställena.

Så här kan en inspektion gå till

Först sker ett möte med arbetsgivarrepresentanter, förvaltningschefer, divisionschefer, klinikchefer, områdeschefer och huvudskyddsombud, där Arbetsmiljöverket informerar om tillsynens syfte och upplägg.

Därefter vill vi att arbetsgivaren redovisar sin organisationsstruktur med stöd av de frågor som finns i föransmälan om inspektion. Frågorna i föransmälan finns på

www.av.se/inspektion/aktuella/forstalinjens/

Vi vill också veta vilka chefer vi ska träffa för gruppsamtalen. Skyddsombuden bör delta i urvalet till grupperna. Vid inspektionerna deltar två inspektörer från Arbetsmiljöverket.

Inspektionsmeddelandet

Efter inspektionerna sker en återkoppling från Arbetsmiljöverket till arbetsgivaren och huvudskyddsombuden. Därefter kan Arbetsmiljöverket komma att ställa krav till arbetsgivaren i ett inspektionsmeddelande.

Exempel på frågor vid inspektionen

- Hur många chefsnivåer finns i er organisation?
- Omsättningen av era första linjens chefer?
- Finns skriftlig uppgiftsfördelning för första linjens chefer i det systematiska arbetsmiljöarbetet som beskriver uppdraget och resurser, befogenheter, kunskaper och tid?
- Hur följer ni upp om resurserna i verksamheten motsvarar uppdraget?
- Vad gör ni om resurserna inte motsvarar uppdraget?

Exempel på krav från Arbetsmiljöverket som kan komma att ställas

- Ni ska undersöka och bedöma vilka förhållanden i arbetet som orsakar att det förekommer risker för att chefer drabbas av stressrelaterad ohälsa eller olycksfall i arbetet.

- Ni ska ge era chefer skriftliga instruktioner som anger i vilken ordning arbetsuppgifter kan prioriteras respektive väljas bort vid arbetsanhopning.
- Ni ska se till att det finns tidsmässigt utrymme för cheferna inom verksamheten att de regelbundet kan utföra sina tilldelade uppgifter att ge stöd och handledning åt underställd medarbetare i det dagliga arbetet.
- Ni ska se till att det finns en skriftlig fördelning av uppgifterna i det systematiska arbetsmiljöarbetet till chefer eller andra arbetsledare i er verksamhet, som klart anger vem eller vilka det åligger att förebygga och åtgärda risker för ohälsa och olycksfall i arbetet.

Projektledare Lise-Lotte Hamfelt
arbetsmiljöinspektör Malmö.

Frågor besvaras i första hand av Svartjänsten
Måndag–Fredag 8.00–16.30
Telefonnummer: 010-730 90 00

Fler exemplar av broschyren beställs från:
Arbetsmiljöverket, 112 79 Stockholm
Telefon 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
www.av.se

Best nr ADI 692

Vår vision: Alla vill och kan skapa bra arbetsmiljö

**ARBETSMILJÖ
VERKET**